

ПЕРША СПРОБА ХРОНОЛОГІЗАЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА XX СТОЛІТТЯ

Володимир КОНОПКА

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0872-1833>

кандидат історичних наук, науковий співробітник,

Інститут народознавства НАН України,

відділ історичної етнології,

проспект Свободи, 15, 79000, м. Львів, Україна,

e-mail: Konopka@nas.gov.ua

**Яців Роман. Мала хронологія мистецьких
подій і пам'ятних дат XX століття:
Україна — світ: Локально-індивідуальний
дослідницький ракурс: довідник /
Роман Яців; Львівська національна
академія мистецтв; Наукове товариство
імені Шевченка. Львів: Апріорі,
2021. 544 с.**

Дослідження відомого мистецтвознавця Романа Яціва — це спроба систематизувати великий масив інформації щодо історичної динаміки розвитку образотворчого мистецтва XX ст. У довіднику «Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат XX століття: Україна — світ» акцентовано контактність мистецького середовища в Україні та поза її межами.

У книзі головну увагу відведено відомим й маловідомим відомостям про важливі культурно-мистецькі події: художні виставки, заснування мистецьких організацій, поява творчих маніфестів та вагомих мистецтвознавчих і культурологічних праць, дати створення мистецьких творів, етапних подій у творчості багатьох мистців та ін. Усе це супроводжується широким візуальним рядом репродукцій знакових мистецьких творів XX ст., фотографіями мистців, різноманітних заходів.

Структурно праця подана за роками, починаючи від 1900 — закінчуючи 2000. До прикладу, 1956-му року присвячено п'ять сторінок (с. 284—288), подано інформацію про культурно-мистецькі події, біографічні дані окремих діячів. Зокрема, довідуємося про те, що 18 січня Сергій Литвиненко прочитав доповідь «10 років українського мистецтва на еміграції: ретроспективний аналіз»; 10 лютого у Нью-Йорку відкрилася Друга річна виставка Товариства молодих образотворчих мистців українців; 25 березня у тому ж місті відкрита Четверта мистецька виставка творів членів Об'єднання мистців-українців в Америці; 8 квітня в Нью-Йорку відбулися річні загальні збори Об'єднання мистців-українців в Америці; 28—29 квітня у Нью-Йорку відбулася виставка творів мистців-емігрантів; у травні у Нью-Йорку експонувалася індивідуальна виставка Івана Кураха; у травні-червні у тому ж місті експонувалася індивідуальна виставка Осипа Танасевича; у травні-червні у Ньюарку — виставка Олександра Архипенка; у місті Свиднику (Східна Словаччина) був заснований Музей української культури; у Нью-Йорку Любомир Роман Кузьма опублікував есе «Світовий комунізм і модерне мистецтво»; в Буенос-Айресі (Аргентина), в «Галереї Ван Ріель» відбулася індивідуальна виставка творів Бориса Крюкова; у Торонто (Канада) відбулася Виставка мистців сучасної української книжкової графіки; 7 жовтня у м. Ембрідж (США) посвячено іконостас церкви св. Володимира, який створив Святослав Гординський; 16—31 жовтня у Буенос-Айресі — індивідуальна виставка Вікто-

ра Цимбала; у м. Торонто створено Українську спілку образотворчих мистців Канади. Також зазначені деякі біографічні дані мистців: Олени Кисілевської, Петра Карманського, Івана Шульги, Петра Марченка, Мирослава Радиша, Уляни Слюсар та ін. Усе перелічене супроводжено світлинами, репродукціями (20 ілюстрацій), зокрема скульптури Євгена Саламахи «Торс», картини Северина Борачка «Місто», фотографія Музею української культури у Свиднику, графічне зображення першого лого Української спілки образотворчих мистців Канади. За таким же принципом у книзі Романа Яціва подані й інші роки.

Важливою складовою цього дослідження є також покажчики: імен (с. 487—531), географічних назв (с. 532—537), мистецьких об'єднань та організацій (с. 538—540), періодичних та продовжуваних видань (с. 541—543).

Дослідження-довідник Р. Яціва «Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ століття» зацікавить не лише мистецтвознавців, культурологів, істориків, а й усіх, хто ознайомиться із книгою, адже більшість фактів та персоналій супроводжені відповідним візуальним рядом (світлина, репродукція, графіка).